

Östtimors engagemang i internationell fredsdialog

Henrik Hammargren, verksam vid Sida sedan 1994 och chef för Sidas avdelning för Mänsklig Säkerhet, talade vid Östtimorkommitténs medlemsmöte den 25 oktober om ovanstående tema. Begreppet ”mänsklig säkerhet” är inom Sida ett organisatoriskt begrepp som spänner över fyra arbetsområden – fredsfrämjande, säkerhetsfrämjande, humanitär policy samt biståndseffektivitet i sviktande stater. Begreppet inkluderar hur man i post-konfliktsamhällen ska hantera bland annat kvinnors deltagande i fredsprocesser, små och lätta vapen inklusive minor, humanitära principer samt efterlevnad av internationella principer kring biståndseffektivitet.

Henrik Hammargren

Foto: Hendrik Amahorseja

Väl genomförd konferens

Henrik deltog i april både i ett givarmöte och den efterföljande konferensen ”Internationell dialog, fredsskapande och statsbyggnad” som hölls i Dili med 160 deltagare från 60-70 länder (se Merdeka, nr. 45). Han betonade att arrangemanget i ett nytt konferenscentrum fungerade förträffligt, och att genomförandet av konferensen var imponerande trots komplikationer som tolkning till engelska, franska, spanska och portugisiska. Konferensen var också ett sätt för Östtimor att visa upp sig inför omvärlden. 14 konflikttrabbade länder hade tagit initiativ till mötet som är en del av ett internationellt engagemang i samarbete med Organization for Economic Cooperation and Development (OECD).

År 2005 hölls ett möte i Paris om biståndseffektivitet, varefter ett uppföljande möte hölls i Accra. Vid mötet i Accra var det första gången som ett antal partnerländer samlades under den gemensamma problematik som kallas svaga stater (”fragile states”). Det finns dock ingen gemensamt accepterad definition av termen. Värdet i att arbeta utifrån denna gemensamma agenda är att den utmaning som behandlar stats- och fredsbyggnad blir tydligare. Förutsättningarna för biståndsbete i dessa typer av länder och situationer är komplexa och unika men har alla gemensamma utmaningar. Biståndsgivare har idag en stor uppgift när det gäller att utveckla och anpassa sitt stöd för att bättre hantera dessa utmaningar. En komplicerande faktor är att dessa situationer ofta präglas av legitimitetsproblem och hög risk för korruption. Riskbilden för givare gör att man tenderar att arbeta

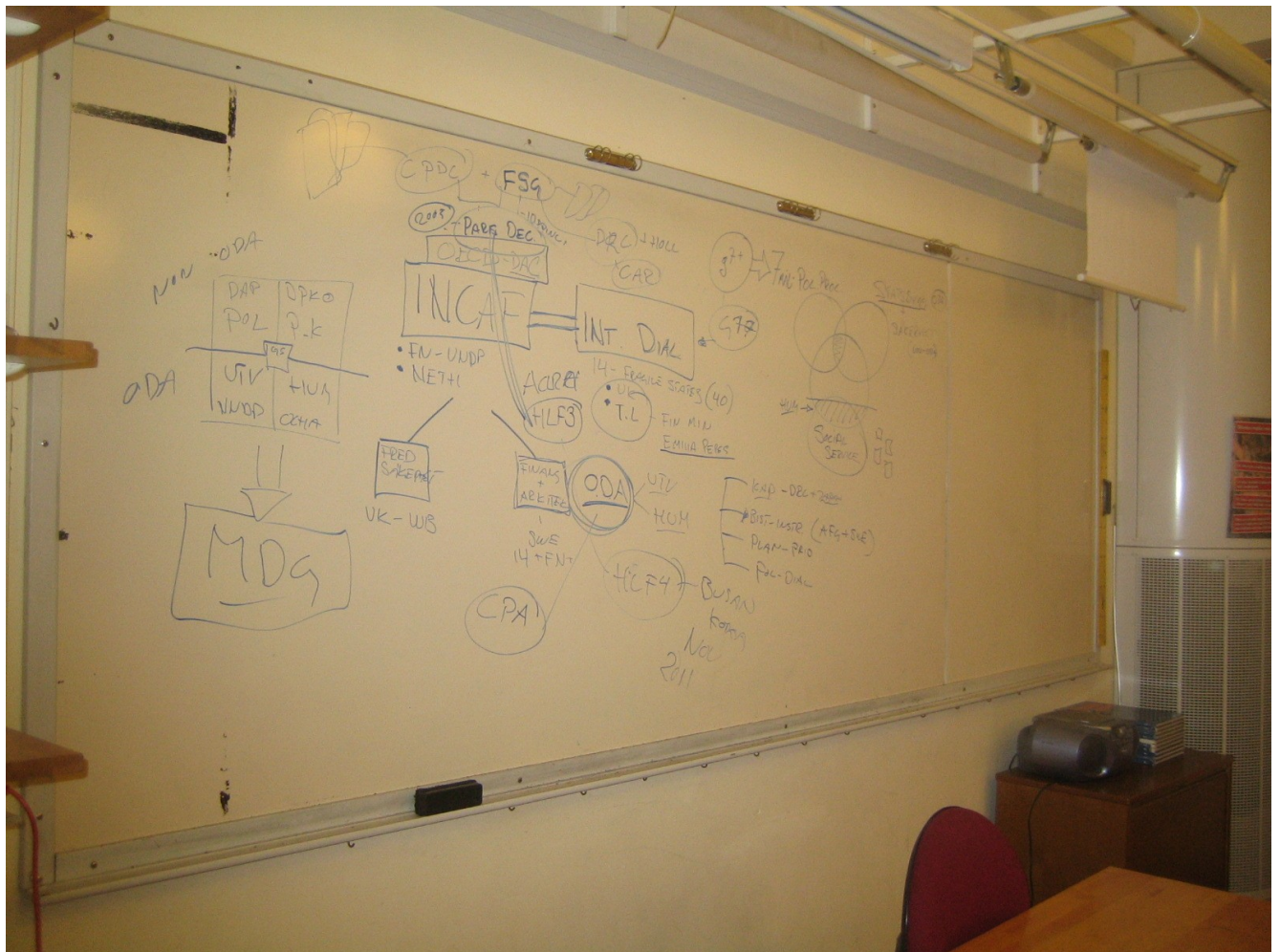
Östtimorkommittén

genom humanitärt bistånd istället för att göra ordentliga satsningar på långsiktig statsbyggnad och stöd till fredsprocesser.

Internationell dialog

För två och ett halvt år sedan inleddes en internationell dialog mellan de 14 länderna och gi-varna inom ramen för Development Assistance Commission (DAC) som är en del av OECD. I dialogen ingår även FN genom United Nations Development Program (UNDP). Inom undergrupper diskuteras fred och säkerhet under ledning av Storbritannien och Världsbanken, medan Sverige har det övergripande ansvaret för undergruppen om finansiella frågor. De 14 ländernas samarbete inom den internationella dialogen leds av Östtimor genom finansminister Emilia Pires samt Storbritannien. Resursflöden till denna typ av situationer uppvisar en stor skevhet. En tredjedel av allt bistånd går förvisso till konfliktdrabbade länder men hälften av denna volym går till Irak, Afghanistan, Demokratiska Republiken Kongo och Sudan. Östtimor har nu åtta miljarder dollar i en oljefond och har när det gäller säkerhet läromärken att dela med sig av till Kongo.

Konferensen resulterade i ett gemensamt uttalande av en grupp konfliktländer (som valt att kalla sig G7+). Uttalandet tog fasta på problematiken med att leva upp till millenniemålen i dessa länder och drog upp riktlinjerna för vad bistånd borde fokusera på inom den politiska processen, stats- och säkerhetsbyggnad samt social service. Konferensen enades om "Dili-deklarationen", två sidor med åtta åtgärder att genomföra och förslag inom fyra områden för utarbetandet av en internationell handlingsplan till Fourth High Level Forum (HLF4) som hålls i Sydkorea under hösten 2011.

Statsbyggnad tar tid

Stats- och och fredsbyggnad är utdragna processer. Östtimor arbetar intensivt med att hantera sin interna

Östtimorkommittén

politiska process och att förstärka sin nationella kapacitet. Historiskt sett brukar denna typ av processer ta 50-75 år att fullfölja. Långsiktighet i engagemanget är därför centralt. Att ro i land med den uppgiften är en förutsättning för återuppbyggnaden av samhället. Bistånd är en komplex process, inom vilken det gäller att bygga på redan gjort arbete istället för att börja om på nytt och att förstå lokala förhållanden. Östtimor har sedan 1999 mottagit stora summor utländskt bistånd men folket har förblivit fattigt, eftersom pengarna bland annat inte gynnat den lokala ekonomin.

Du kan läsa Dilideklarationen och uttalandet från G7-mötet (bilaga) i original på Östtimorkommitténs webbplats, <http://www.osttimorkommitten.se>. Välj "Övrigt" ur menyn i högerspalten. På sidan med "Diverse texter" väljer Du "Allmänt" i innehållsförteckningen. Sedan kan du klicka på "läsa Dilideklarationen (på engelska) här...".

Det var intressant att få veta att Henrik under sin vecka i Dili hade hyrt en taxichaufför och följt med honom till hans hemby. Där berättade chauffören hur milisen efter folkomröstningen hade dödat några människor i byn och sedan systematiskt plundrat byn på de få ägodelar som fanns innan de hällde in fotogen i husen för att sedan tända på. Timoresers trauman är inte direkt synliga men finns överallt i samhället. Detta trauma tar sig många olika uttryck och måste hanteras.

Gabriel Jonsson och Tommy Pollák